

Advies : Verkennend natuurwaardenonderzoek

Locatie : Lindenlaan, Ooltgensplaat (ZH)
Datum : 23 januari 2012
Projectnummer : 211x05742
Opgesteld door : Pauline Maas – Ecoloog ruimtelijke ordening

Natuurbescherming in Nederland

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving. De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Structuurvisie en Verordening Ruimte is vastgelegd.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er n.a.v. projecten, plannen en activiteiten mogelijkserwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De EHS en de provinciale groenstructuur zijn ruimtelijk in de Structuurvisie en Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treeden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Met passende maatregelen kan de aanvraagprocedure voor een ontheffing voorkomen worden. Voor soorten van 'tabel 2' geldt bovendien dat een ontheffing niet nodig is wanneer gewerkt wordt conform een door LNV goedgekeurde gedragscode. Als passende maatregelen niet mogelijk zijn dan dient er een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een belang behorende bij het beschermingsregime waaronder de soort beschermd wordt.

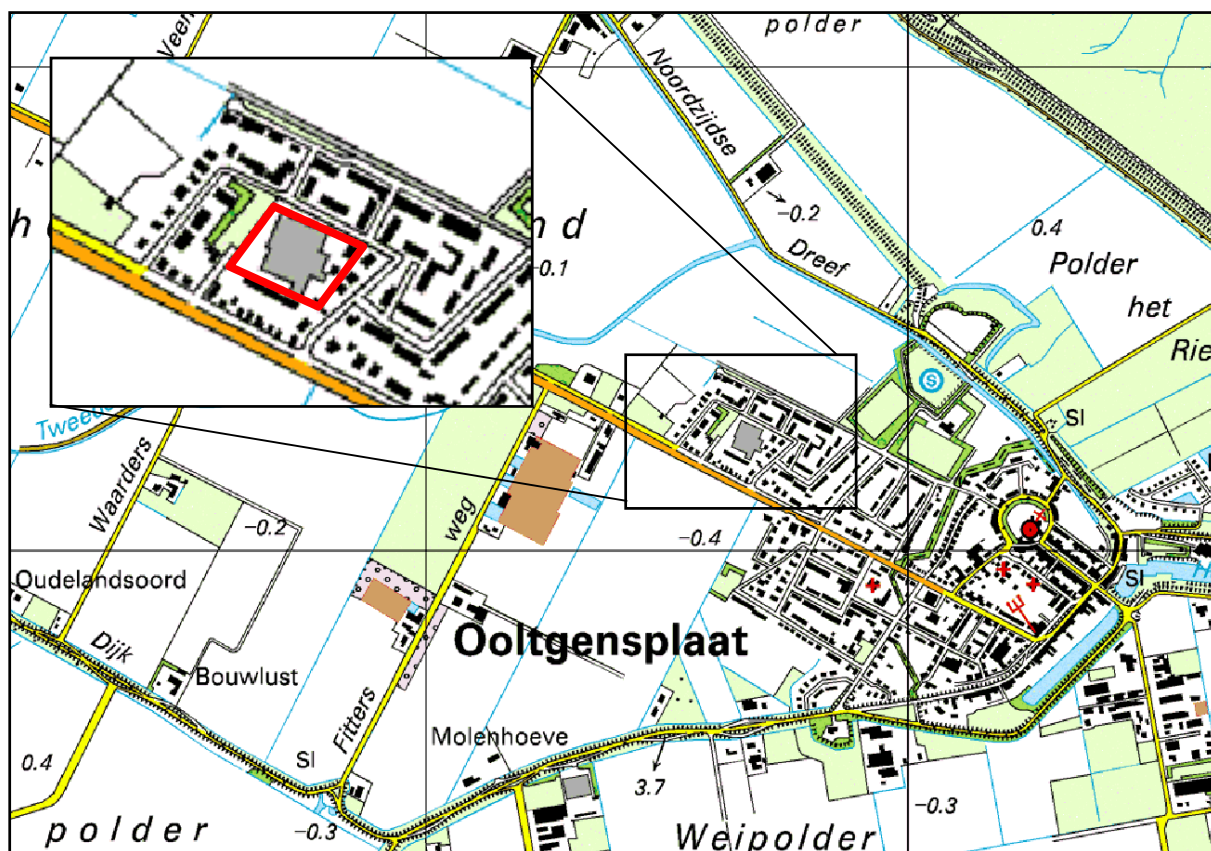
Ligging en begrenzing van het plangebied aan de Lindenlaan te Ooltgensplaat

De initiatieflocatie is gelegen in de gemeente Oostflakkee en ligt ten westen van de kern Ooltgensplaat aan de Lindenlaan. De initiatieflocatie wordt aan alle vier de zijden omsloten door woningen. De ontsluiting vindt plaats via de Lindenlaan, die aansluit op Langeweg. De Langeweg vormt een belangrijke uitvalsweg voor de kern Ooltgensplaat. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 82,7-411,3¹⁸ (zie onderstaande afbeelding).

¹⁸ De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

Al sinds 1954 is Meijer en Zn Aardappelgroothandel V.O.F. gevestigd. Het perceel is ingesloten tussen de Lindenlaan en de Langeweg. Aardappelhandel Meijer heeft het initiatief genomen om haar bedrijfsactiviteiten te verplaatsen naar een locatie buiten de dorpskern. De vrijkomende locatie zal worden heringericht met woningbouw.

Het plangebied is vrijwel geheel verhard, behalve enkele kleine stukjes tuin aan de oostzijde en een bomenrij aan de westzijde. Een groot deel van het terrein is bebouwd. Het gaat hierbij om een grote loods, en een woning met bijgebouwen aan de Lindenlaan. Een impressie van het terrein ten tijde van het veldbezoek is in de onderstaande afbeelding te zien.

Ligging en begrenzing van het plangebied aan de Lindenlaan te Ooltgensplaat.

Impressie van het plangebied van links naar rechts en van boven naar onderen is te zien: 1) de voorzijde van het voormalige aardappelbedrijf, 2) de achterzijde van het gebouw waar invliegopeningen aanwezig zijn, 3) invliegopening aan de binnenzijde van een van de opslagloodsen, er zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor o.a. vleermuizen aanwezig en 4) achterterrein en garageboxen in het zuidelijke deel van de initiatieflocatie.

Impressie van het plangebied van links naar rechts en van boven naar onder is te zien: 1) begroeiingen van o.a. een haagbeukhaag op het terrein, 2) het plangebied gezien vanaf de noordzijde, 3) opgaande begroeiingen in de vorm van een lijnstructuur en 4) speelweide aan de westzijde van het plangebied.

Verkennd natuurwaardenonderzoek Lindenlaan te Ooltgensplaat

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 19 januari 2012 door een eco-loog van BRO¹⁹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Het doel van dit verkennende terreinbezoek was een beeld te krijgen van de gebiedskenmerken, het grondgebruik en de mogelijke natuurwaarden binnen het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht.

¹⁹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. De dichtstbijzijnde wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden, het 'Haringvliet' en het 'Krammer-Volkerak', liggen binnen een straal van 3 kilometer afstand van het plangebied. Het Haringvliet is een afgesloten zeearm die via een open verbinding met het Hollands Diep deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas. Ook het Volkerakmeer in zijn huidige vorm is een 'afgesloten zeearm' waarin nog veel van de kenmerken van het voormalige intergetijdegebied Krammer-Volkerak bewaard zijn gebleven (diepe centrale geul met steile taluds en aansluitende ondiepten met minder steil talud en drooggevalen platen). Beide gebieden zijn voor verscheidene habitattypen en -soorten aangewezen.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van deze soorten, het vormt geen geschikt foerageer- of verblijfsgebied. De soorten waarvoor dit gebied is aangewezen (met name vogels) zijn niet zodanig gevoelig voor geluidsverstoring of andere verstoringvormen, dat in de ontwikkelingsfase effecten zullen optreden. Mogelijk versturende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling zoals versnippering, verandering van de waterhuishouding, verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteit op de aangewezen habitattypen en habitatsoorten zijn in dit geval, gezien de aard van de ontwikkeling en de ligging van het plangebied ten opzichte van de wettelijk beschermde gebieden, niet aan de orde. Vanuit het project hoeft daarom geen rekening te worden gehouden met de wettelijke gebiedsbescherming.

Planologisch beschermde natuurwaarden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Het plangebied ligt geheel buiten de Ecologische Hoofdstructuur zoals deze is vastgesteld in de provinciale ruimtelijke verordening van provincie Zuid-Holland. Door de voorgenomen ontwikkeling zullen de wezenlijke kenmerken van nabijgelegen EHS-gebied niet aangetast worden. Er hoeft in de planvorming geen rekening gehouden te worden met de planologische gebiedsbescherming.

Flora

Binnen het plangebied zijn enkele beplantingen aanwezig, het gaat om soorten als haagbeuk, daarnaast zijn er enkele verruigingssoorten in het plangebied aanwezig. Er zijn tijdens het veldbezoek geen bijzondere of beschermde plantensoorten waar-

genomen. Daarnaast zijn er geen potentieel geschikte standplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten binnen het plangebied waargenomen. Op basis van het veldbezoek en de literatuurgegevens is het voorkomen van beschermde of bedreigde plantensoorten redelijkerwijs uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied kunnen enkele algemeen beschermde diersoorten van beschermingsniveau 1 op enige wijze in het plangebied voorkomen. Het gaat in dit geval om soorten als mol, egel en muizen. Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur is het voorkomen van grondgebonden strenger beschermde soorten, zoals steenmarter, wilde zwijn, eekhoorn en veldspitsmuis binnen het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, zoals bijvoorbeeld holle bomen en gebouwen. Voor vleermuizen zijn er geen potentieel geschikte verblijfplaatsen binnen rondom het plangebied aanwezig. In de bomen rondom het plangebied zijn geen holtes waargenomen. In de aanwezige bebouwing zijn weliswaar voldoende invliegopeningen aanwezig, het gaat om enkel steense muren en ongeïsoleerde daken (zie ook de impressie van het plangebied). Het plangebied is daarnaast niet geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, in de omgeving zijn hiervoor wel mogelijkheden.

De bomen aan de westzijde van het plangebied kunnen van waarde zijn voor vleermuizen. Vleermuizen maken van gebruik van opgaande structuren zoals bomenrijen om te foerageren en ter oriëntatie (vaste vliegroute). Echter, soorten die op basis van de omgeving en de algemene verspreidingsgegeven kunnen voorkomen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis), beschouwen over het algemeen structuren met onderbrekingen van 40 meter nog als ononderbroken. Doordat de bomenlaan ingesloten ligt in de bebouwde omgeving van Ooltgensplaat, is het redelijkerwijs niet te verwachten dat deze structuur in gebruik als vaste vliegroute voor vleermuizen. Een aanvullend onderzoek naar het voorkomen en het gebruik van het gebied door vleermuizen wordt daarom in dit geval niet noodzakelijk geacht.

Vogels

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (2009) zijn zowel binnen als rondom het plangebied niet waargenomen. Er kunnen algemene soorten in de opgaande begroeiingen rondom het terrein tot broeden komen, dit geldt met name voor de kleinere vogelsoorten zoals merel, koolmees en heggenmus. Voor deze soorten geldt dat hun nestplaats uitsluitend beschermd is gedurende de perio-

de dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Door de locatie opnieuw in te richten zal het terrein een groenere uitstraling krijgen, en daarmee meer nestgelegenheid voor dit soort soorten bieden dan in de huidige situatie. De te rooien beplantingen dienen verwijderd te worden in de periode dat er geen broedende vogels binnen het terrein aanwezig zijn. Het is in de praktijk namelijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het (verwijderen of) verstoren van deze vogelnesten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen permanente oppervlaktewater aanwezig, het voorkomen van vissen binnen het plangebied is hiermee uitgesloten. Door de verhardingen in het gebied en de afwezigheid van geschikte schuilgelegenheden, is het terrein niet geschikt voor amfibiesoorten, algemene verspreidingsgegevens sluiten daarnaast het voorkomen van streng beschermde amfibie- en reptielsoorten redelijkerwijs uit. Voor algemene amfibiesoorten, zoals bruine kikker en gewone pad, die eventueel in het plangebied aangetroffen worden, geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied geen waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is echter met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusie en aanbevelingen

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden en geheel buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Er hoeft geen rekening gehouden te worden met de wettelijke en planologische gebiedsbescherming.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Binnen het plangebied gaat het alleen om soorten die algemeen voorkomen in Nederland en waarvoor in de directe nabijheid van het plangebied ruim voldoende gelijkwaardig leefgebied voorhanden is. De verwachting is, dat met de voorgeno-

men ontwikkeling de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in het geding komt. Het aantal aan te tasten en / of te verstoren individuen is zeer gering.

Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde vogelnesten. Het is daarom aan te bevelen om benodigde werkzaamheden uit te voeren in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode september tot maart. Indien dit niet mogelijk is, is het aan te bevelen om passende maatregelen te nemen zodat er geen vogels in de bebouwing nestelen en de aanwezige opgaande beplantingen voor de broedperiode alvast te rooien.

Er is geen reden tot het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar streng beschermde planten of dieren binnen het plangebied. Met inachtneming van bovenstaande voorwaarden (met betrekking tot de algemene zorgplicht en het broedseizoen van vogels), kan het voorgenomen plan in overeenstemming met de Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet plaats vinden.